

SLOVENSKI NAROD.

Iskate vsek dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Svoje mesto: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in malo oglase 80 vin,
 za ugodne razglase 120 K, za poslane in reklame 2 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znanstvena odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, urilično. — Telefon št. 98.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno napred plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Recepte sprejema le podpisane in začetne frankovane.
 Recepte ne vrata.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Poslana povzročena.

Dr. Ivan Marjia Čok:

Taktika Italijanov.

Italija ni zastoj domovina Macchiavellija, ki je učil posebno moralo v državnem življenju in v državnih poslih. Že pred njim, a gotovo v še večji meri za njim velja Lahom v njihovih državnih poslih deviza: brez skrupulov. Cilj jim je glavna stvar; da-li je pravičen, ali ne, to ni glavno; sredstva pa so vsa dovoljena. Za najnevednejše stvar uporabljati najsvetejše principe, ali pa najsvetejše principe, če jim to kaže, pogaziti, se vezati in obveze ne držati, vse to je dovoljeno »za blagor domovine«. Postransko jim je to, da s tem gazijo narodno čast v blato, samo da dosežejo cilj.

Dokler je bila Italija razkosana na razne države in državnice, so njeni sinovi, ki so hoteli jedinstvo celega naroda, poudarjali princip narodnosti in samoodredbe narodov (Mazzini), in italijanski državniki, ki so si vzeli za cilj jedinstvo Italije, so se oklenili teh principov in bolj nego vsled junaštva svojih čet ali vojne sreče so prišli do ujedinjenja potom velikodušnosti drugih (Napoleon III.) in volje naroda (izražene plebiscitom). Komaj pa je bila Italija ujedinjena, je pozabila na pravičnost in pričela kovati imperialistične načrte. Na poti ji je bila v jadranskem morju Avstrija, zato je vprizorila irredentovsko kampanjo, da vstvari podlago za rivendikacijo ozemelj na istočni obali Jadrana.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je Italija pričela požajati istočasno s Avstrijo in z Entento glede plačila za svojo pomoč in stavila je zahteve, ki so odgovarjale njenim imperialističnim aspiracijam; ker je bila Ententa tedaj v večji zadregi, nego Avstrija, ji je ponudila v londonskem paktu več, nego ji je dajala Avstrija. Ker je torej to bil za njo dober posel, je Italija brez skrupulov prenušila 33letno zvezo s Avstrijo in prešla na drugo stran.

Pa prišel je konec 1917. leta Kobarid in za Italijo so nastopili hudi časi. V Italiji je bilo tedaj prepričanje, da je prišlo do poloma na Soči, ker so se tam proti njim borili tedajni avstrijski Jugoslovenci s brezprimerno hrabrostjo. Ker sovražnika ni mogoče premagati z mečem, so si mislili, treba ga dobiti na limanice z zvišilci. Pričeli so iskati obsovažene Jugoslovence pri Odboru v Londonu in jih prosti, niso pridejo v Rim se pomiriti z njimi. Niso želeli odkritosrčnega sporazuma z nami, ne, nego oni so tedaj radi svojih lastnih ljudi in radi svojih zaveznikov potrebovali nekaj, na podlagi česar bi

lahko rekli: sporazumeli smo se z Jugoslovenci. Naši so slutili, da ne bo nič dobrega iz tega in trdovratno so se branili laške družbe; končno so naivno misleč, da imajo posla s poštenimi ljudmi, se vdali in prišli v početku 1918 v Rim, kjer so jim Lahi zaigrali komedijo, nazvano »rimske kongrese«. Na sceni so v tej šaloigr nastopili vsi najboljši laški igralci: senatorji, poslanci, generalissimi in — last not least — sam kralj. Pridnim obiskovalcem pa so vročili potrdilo, da so bili na tem kongresu, in so to potrdilo imenovali »rimske pakte«. To potrdilo so pa vročili tudi svojim ljudem in zaveznikom, rekoč: glejte, z Jugoslovenci smo se pomirili, in s tem so jih potolažili. Zlasti so laški vojaši zopet zadobili pogum, kajti vsled »sporazuma« so Jugoslovenci ustanovili v italijanskem generalnem štabu propagandni oddelek, ki je preko črt z listi in letaki, raznašanji potom aeroplanov, delal v avstrijskih vrstah protitavtristično propagando.

Stvar je imela uspeh. Naši so položili orožje in Lahi so v avtomobilih, na katerih so bile poleg bele nasajene ameriške in jugoslovanske zastavice, vkorakali slavnostno v našo zemljo. Ker pa so naši zapustili na bojišču ogromno vojnega materiala, so Lahi iz tega skonstruirali »veliko zmago pri Vittorio Veneto«. Avstrija je razpadla, ne vsled sile laškega orožja, ampak vsled mas, ki smo jo razdejali. More se priznati, da sta k temu rimski pakt in propaganda Jugoslovenskega Odbora iz laškega generalnega stana ven doprinesle svoj dober delež.

S tem so Lahi dosegli to, kar so nameravali doseči z rimskim paktom. Za obveze, ki so iz tega pakta proizhajale, se jim sedaj po »zmagi« ni bilo več treba zmeniti. Kaj to, če so pakt odobraval tudi najoficijelnejše ličnosti? Saj je to le bila farsa in ličnosti samo aktirji v njej!

Prišli smo na Konferenco Mira v Pariz. Lahi so takoj pričeli pripravljati javno mnenje na svoje imperialistične zahteve. Pisati so pričeli v svojih in v francoskih časopisih le o Reki, o krivici, ki se jim godi, ker Reka ni v londonskem paktu, kakor tudi Split, Dubrovnik in Kotor, ki da so laška mesta. S tem so hoteli obrniti pozornost javnosti čedalje bolj proti vshodu in jugu. In mora se priznati, da so dosegli uspeh, če ne kar se tiče Dalmacije, pa gotovo v pogledu Primorja in Reke. Z vednim forsiranjem reškega vračanja se jim je posrečilo vzn-

dit obče prepričanje, da se za Trst, Istro, Goriško sploh več ne gre, da so to popolnoma laške zemlje, da je tamošnje prebivalstvo komaj pričakalo, da jih Italija osvobodi in da je torej najnaravnejša in najpravičnejša stvar na svetu, če jim te zemlje pripadejo. Boj, ki bi se pravzaprav moral biti za Trst, se bje za Reko; Italijanom je uspelo, da so v Parizu prenesli boj s Soče v Kvarner. Da-li se je od naše strani v Parizu dovolj storilo, da se ta taktika Lahov ne posreči?

Pa nastopil je Wilson kot naš zaščitnik. Orlando je zato poskusil se o naših zemljah sporazumeti z Wilsonom. Ni šlo. Poskusil je direktno s Trumbićem. Tudi ni šlo.

Orlandovi neuspehi so provzročili njegovo demisijo. Za njim je prišel Tittoni, ki si je izbral novo taktiko. Misli si je, če nastopim sam proti Wilsonu, je to premalo, ker sem prešibek; Wilson je že Orlando odbil. Zato treba preje pridobiti Francoze in Angleže za svoje nredloge ter potem skupno v imenu vseh treh nastopiti proti Wilsonu; vsem trem se ne bo mogel vpirati. Toda tudi to ni šlo. Wilson se ni vdal in Tittoni je padel.

Za Tittonijem je prišel Nitti. Ta je zopet pričel z drugo taktiko: hotel je predvsem pristanek Jugoslovanov na svoj projekt rešitve, na kar bi se seveda Wilson več ne uniral. Toda dobro je znal, da ne zadostuje, da sam nastopi proti nam; od ene strani, ker ni hotel žrtvovati prestiža Italije, ki se kot velesila stavlja v nozo sodnika nad nami, a od druge strani pa, ker ni hotel, da nosi sama Italija posledice eventualnega neuspeha precevarjanja z nami in pa ker je bil prepričan, da mi ne homo

imeli poguma, da odbijemo zahteve treh velesil, medtem ko bi eventualno odbili samo po Italiji prezentirane zahteve. Izrabljajoč obvezo Francije in Anglije iz londonskega pakta je Nitti dosegel, da nam je bil poslednji njegov predlog 14. januarja t. l. izročen v imenu Anglije, Francije in Italije. Ker naša vlada teh predlogov ni sprejela, je Nitti izrazil nervoznost Lloyd Georgea, izvirajoče iz silno alarmantnih vesti iz Indije, Male Azije itd. o boljševiški nevarnosti, ter nervoznost Clemenceaua, izvirajoče iz strašne njegove užaljenosti, da ni bil izvoljen predsednikom republike francoske in da je torej moral za par dni položiti tudi čast predsednika Mirovne konference. Evo, kako je prišlo do »ultimatuma«.

Taka je laška taktika! Mora se priznati, da so iznajdljivi in spretni. Le da jim doslej ta taktika še ni doprinesla zaželenih uspehov.

Kaka naj bo vsprico tega naša taktika? Da dobimo točen odgovor, treba predvsem konstatirati dve dejstvi. Prvič, da je Italija že neštivilokrat poskušala rešitev jadranskega vprašanja, iz česar sklepa, da se ji mudi. Troški okupacije so namreč tako ogromni, da jih težko več vzdržava. Drugič pa dejstvo, da se je Italija doslej vedno stavljala kot sodnika nad nami in smatrala pod svojo častjo, da nas premagane sovražnike (v kolikor smo bili sedanjí Jugoslovani Avstriji) traktira pri porajanjih paritetno, kot enako stranko. Enkrat samokrat nas je ona iskala in se nam približala: po Kobaridu.

Morala, ki sledi iz tega: bolj ko se njim mudi, večji interes imamo mi, da čakamo. Sicer pa pripravljajmo: drugi Kobarid!

Inž. Dušan Sernec:

Vodne sile na Slovenskem in Falska elektrarna.

Bivši deželni odbor kranjski je nameraval zadostiti gospodarski zahtevi, da z osnovenjem podeželnih elektrarn ustvarja predpogoj za razvoj industrije in obrti, ter se v to svrhu že pred 10 leti pričel baviti z izkoriščanjem vodnih sil kranjske dežele. Pridobil si je celo vrsto projektov, a do realizacije teh projektov, izvedenih završniške elektrarne ni prišlo, vsled nasprotovanja centralistične nemške vlade in zasebne špekulacije. Delokrog je bil za deželni odbor kranjski seveda omejen na deželo Kranjsko, ter ni mogel presejati v sosednje slovenske pokrajine. V to delovanje je bil deželni odbor poklican kot prvi slovenski gospodarski faktor kranjske dežele, in ed-

ni, ki bi zmozel finančne težave pri vstvarjenju velikih podjetij.

Pri tej svoji akciji se je kranjski deželni odbor združil z železniškim ministrstvom, ki je raziskavalo vodne sile z namenom elektrifikacije železnice. Vse te projekte naštevati in pcentiti bi segalo predaleč.

Na slovenskem ozemlju izven Kranjske so bile projektirane naprave predvsem ob Dravi na Štajerskem in ob Soči na Goriškem. Glede štajerskih vodnih sil je v prvi vrsti omeniti projekte med Spodnjim Dravogradom in Mariborom, od katerih je eden, centrala blizu Fale pri Mariboru, že izvršen. Manjkajo le neznaatna dopolnilna dela, izvedenjske ureditve stikalnice, kar je bilo pa tudi že pred letom naročeno pri švi-

carskih tvrdkah in se bo kmalu dovršilo. Postavljenih je 5 turbin, s skupno kapaciteto oroglih 35.000 k. s., ter je prostora še za nadaljni 2 turbine, tako, da se bo mogla izkoristiti 6 mesečna vodna množina z okroglo 50.000 k. s. — Izkoriščani strmec znaša okroglo 14—15 m.

Elektrarna je last štajerske elektriške družbe, ki si je vzela za zgradbo kredit v Švici.

Podjetje je nameravalo električno silo prevažati na sever do Gradca in na jug do Celja. Nameravano je bilo, če bi se pozneje tudi drugi dravski projekti izvršili, (med Breznim in Mariborom so še tri stopnje po 50.000 k. s., skupno s Falo tedaj ogromna sila 200.000 k. s.) prevažati električno silo do Dunaja in tam spojit z napravami ob Tayi na Moravskem, s čimer bi bil centrum Nemške Avstrije z električno silo preskrbljen.

Kar se tiče vodnih sil na slovenskem ozemlju v obče, se navaja, da pride glasom objave bivšega centralnega hidrografičnega urada na kilometer preiskavane vodne dolžine v ozemlju Drave 452 surovih k. s., Save 350 k. s., na Primorskem 365 k. s. in v Dalmaciji 267 k. s. — Pod izrazom surova konjska sila je razumeti teoretično številko, ki se računa le iz strmca in vodne množine.

Teoretično se izračuna, da bi se dalo na Slovenskem še izkoristiti 560.000 k. s. pri najnižji vodi. Vpoštevajoč devet ali osem mesečno vodno množino, se ta številka podvoji, oziroma skoraj potroji, tedaj na okroglo 1.500.000 k. s. — Vsekakor so tedaj naši zakladi v vodnih silah vpoštevavanja vredni in zaslužni njih izkoriščanje največjo pozornost merodajnih faktorjev.

Med tem pa, ko leži kapaciteta posameznih stopenj pri Savi večinoma med 3000 in 5000 k. s., pri Soči izzemši maloštevilnih velikopoteznih načrtov nižje, je ta pri Dravi večinoma znatno višja in sicer do okroglo 50.000 k. s. za eno napravo. Drava je glede vodnih sil v obče ena najvažnejših rek, ki jih imamo v Jugoslaviji. Od štajerske Drave je bilo projektirano, silo prevažati na Dunaj, od Hrvaške blizu Varaždina v Pešto. Slednji projekt v navedenih številkah ni všteti, ker se številke nanašajo le na bive avstrijsko ozemlje.

Drava je edina reka, ki izvira na snežnikih in dobiva od tam še številne pritoke, vsled česar nastopi ob Dravi vodni minimum praktično le enkrat v letu, to je po zimi, medtem, ko se mora pri vseh drugih vodah, tudi pri Savi, računati z dvojnimi minimumom, po zimi in po leti.

LISTEK.

Lancelot:

Ljubljanski zmaj.

»Zmaj? Lintvrn« vprašujete. No, pa se že smejete: »Aha, to bo »Slovenčev« Marij Kogoj ali pa »Ben Akiba«?

Toda zmotili ste se. Med navedenima duševnima velikanoma in ljubljanskim zmajem ni prav nobene druge podobnosti, kakor vedno široko odprto žrelo, zvit repatost nju-nega sloga ter dejstvo, da ju nihče ne smatra za resno, nego kvečjemu za smešno ljubljansko specialiteto.

In takih specialitet se človek le veseli. Ne?

Torej o teh mladih zmajčkah ne nameravam govoriti. Povedati hočem le nekaj o najstarejšem ljubljanskem zmaju, čegar štirikratna podoba na novem mostu in silheta na magistratovem pečatu je baje naša pristno ljubljanska specialiteta.

O zakopanih zakladih, ki jih

stražijo grozni zmaji ali pozoji, o prekrasnih deklicah, suznjah strašnih drakonov in še drugih zverstev romantične zunanosti, govore ne le najstarejše grške in latinske pravljice. Pozna jih zlasti srednjeveška narodna poezija. Gradov, v katerih so se pojavljali čudni strahovi in v katerih so gospodarili čudovito inteligentni, a navadno še čudovitejši skopji in požrešni zmaji, takih gradov je poznal srednji vek celo vrsto.

In pred mnogimi stoletji, ko so pokrivali ljubljansko planjavo od Krima do Kamnika še sami gozdovi in brezkraino močvirje, takrat je živel na hribu ljubljanskega gradu ogromen zmaj. In imel je strahovite zaklade. Kasneje se je zaril v hrib, kjer leži še dandanes. Ali je že mrtev, ali je še živ? — Kdo ve! Vsekakor je vzel s seboj svoje zaklade. — Ben Akiba pa bo imel kot novi župan priložnost, tiste zaklade izkoptati ter z njimi iznemeriti našo dolgo vas v nov Eldorado!

Na ljubljanskem gradu imamo dandanes cerkvico sv. Jurja, ki je grajski patron in zato tudi patron

našega mesta. In sv. Juri ima zmaja pod kopiti svojega konja ter ga prebada s svojimi sulici. In zmaja so našli tudi na najstarejših ljubljanskih denarjih. Srednjeveški ljubljanski drobiž (okoli 1.200) kaže na eni strani trdnjavski stolp, pod katerim se vije luskinast zmaj z odprtim žrelom in besno zvinitim repom (kakor ga vidimo na vseh slikah in kipih sv. Jurja), na drugi strani pa petersko

Ali je torej ljubljanski zmaj večni spremljevalec internacionalnega sv. Jurja (Georga)?

Zgodovinar Teodor Elze je mislil, da je zmaj, bržčas simbol — hunske nesreče, ki je zadela Evropo. Attilove tolpe so baje leta 452. porušile tudi Emono. Franki pa so osvojili današnje slovenske dežele, ustanovili na desnem bregu Ljubljane (nasproti nove Emona) svoje mesto ter so začeli proti Hunom vztrajno vojno. In frankovski mejni grof Erik je baje Hune končno porazil ter jim pobral okornje, po vsem svetu nantenele zaklade. Desna stran z gradom je bila torej frankovska in poraženi zmaj — Huni — so

ostali grajski ponos in okras.

V frankovski — burgundskih narodnih pravljicah, pripovedkah in pesmih (Nibelungi — Gibelini) se proslavlja Sigfrid kot pobijalec zmajev: v zmajevi krvi se je Sigfrid okopal, dobil stem roženo kožo in postal (izvzemši mesto na hrbtu, kjer se mu je med kopanjem prijel drevesni list) neranljiv. Gotske narodne pesmi (Amelungi — Wölflingi) pojo o Dietrichu (Teodoriku) Bernskem (Vernskem), ki se je vojskoval s Hunom Etzlom (Attilo). V Nibelunški pesmi so vse te pesmi združene: Sigfrid in Kriemhilda tvorita vez med krščanskimi Franki in Burgundi na eni ter paganskimi Huni in Goti na drugi strani. Sigfrid, junak Frankov, je pobijal zmaje ter s tem utrdil moč in bogastvo svoje domovine. A zavist rojakov je zavedla Harena, da je Siebrida zabodel, in zavist, ljubosumnost, nevaležnost so frankovski moč pokopale. Orb frankovski in burgundski pa je nosil bele liliije, ki so prešle v grbe mnogih dežel, mest in družin.

Divji Huni na levi, krščanski

Franki na desni strani Ljubljane ter na gradu, boj med njimi ter sv. Juri kot ubijalec zmajev — Sigfridov pendant — poraz Attilov in zmaga Erikova na Kranjskem: vse kaže čudno skladnost. Premagani zmaj poudarja trdnjavski stolp in frankovske liliije na ljubljanskem drobižu kažejo, da sega pravljica o ljubljanskem grajskem zmaju daleč, daleč nazaj v borbe kristjanov s pagani ... Zmaj je, torej znak poražene neverstva ...

Da je danes zmaj namesto pod stolpom na vrhu stolpovega zobčastega slemena, kaže le, da je imel risar prvega pečatnika ali preveč umetniške svobode ali pa je storil to iz nevednosti.

Gotovo je le eno: stari ljubljanski zmaj ni nič originalnega, nič tipičnega, nič domačega ... Morda se razvija v veliko originalnost vsaj naša najmlajša zmajčka: Marij Kogoj in Ben Akiba?

Potem jo postavimo na najnovjši ljubljanski most z grozeče razkrečenimi žreli in besno zvinitim repom in to bo originalna specialiteta.

Zlasti ob hudi saši po leti je ob Savi in ob Soči vodni minimum včasih še občutnejši kot drugi redni minimum, ki nastopi ob hudem mrazu po zim.

Izvezniš Drave, ki je bila glede vodnih sil menda najboljša reka v celi bivši Avstriji, naše vodne sile večinoma niso prvovrstne, to se pravi, njih izkoriščanje je razmeroma drago in skoraj vselej jih je treba s parno rezervo spolniti. Vendar se pa izkoriščanje naših vodnih sil izplača, ker tudi premog, ki se je v slovenskih pokrajinah pridobiva, nikakor ni prvovrsten. Črna premoga, to je takega, ki ga rabijo plinarne in iz katerega se dela koks, v obče nimamo. Pri nas se najde le ružjavi premog, boljše in slabše kvalitete in še ta je bil napram črnemu premogu v drugih pokrajinah, n. pr. na Moravskem in Češkem, absolutno dražji. V Šleziji ali na Moravskem je veljala primerno veliki elektrarni proizvajana kilovatna ura 2—3 viharje na premogu, pri nas je v istih razmerah (majhni transportni stroški) pod 5—6 v ne bi mogli proizvajati. Ponajveč je pa industrija izdala na premogu več kot 8 v kilovatno uro. Na Hrvaškem so bile razmere po nekod boljše, premog je sicer slabši, a cenejši. Naravno je, da slab

premog, to je tak, ki vsebuje v razmerju s svojo težo malo kalorij, ne prenese velikih transportnih stroškov.

Da je bil pri nas premog z ozirom na kalorije, ki jih vsebuje, dva do trikrat tako drag kot na severu bivše monarhije, to je glavni vzrok, radi česar moramo misliti na izkoriščanje vodnih sil, akoravno tudi te niso prvovrstne.

Pred vojsko je cena premoga na leto redno za 5% rastla (od leta 1900—1910 se je premog za 50% podražil). Po vojski se pa bo navedeno razmerje med cenami našega ružjavega, oziroma češkega in tujelega črnega premoga, ki pride v prvi vrsti v poštev vsled zvišanja mezd in ugoditve obširnih socialnih zahtev, znatno poslabšalo, ker ti momenti izdatno zaležejo relativno z ozirom na kvaliteto premoga. Recimo, da se cena premogu vsled zvišanja mezd v obče podvoji, potem raste cena kalorije pri nas štirikratno, in le ta je konečno merodajna.

K predmetni občni razpravi o izkoriščanju vodnih sil je treba še omeniti, da je le-to mogoče le potem elektrarni in da je vselej treba silo prevažati po daljinovodih.

Politične vesti.

== Brezuspješna pogaianja, bevedo ima regent! LDU. Beograd, 13. februarja. Na sestanku, ki so ga imeli zastopniki obeh parlamentarnih skupin na dvoru, ni prišlo do sporazuma. Demokratska zaednica je pristala na to, da se razpravlja o volilnem redu in o proračunskih dvanajstih, ter je zahtevala nekatera poročila proti zlorabi opozicije in to najdalje v roku treh tednov. Ako bi se to ne dalo izvesti, naj se narodno predstavništvo razpusti, objavi naredba o volilnem zakonu in naj se razpiše volitve. Na ta način bi se narodno predstavništvo samo trpe, in to samo zaradi tega, da vlada in opozicija čimprej omogočita volitve za ustavodajno skupščino. Ako bi katera druga parlamentarna skupina, ki se ni sporazumela, stavila vprašanja, ki motijo in zavlačujejo razpravo o volilnem zakonu, potem bi skupine, ki so se sporazumele, ne smele dopustiti debate v tej stvari. Ta predlog vladnih strank ne kompromitira sporazuma in dopušča možnost razprave tudi o drugih predmetih, kakor valutno vprašanje, občinske volitve itd. Vladne stranke želijo, da se čimprej izda proglas na narod. — Opozicionalne stranke pa stavljajo pogoje, po katerih bi parlament moral rešiti volilni red, in ustavni odbor bi imel sprejeti načrt ustave v roku dveh mesecev, dočim vladne stranke zahtevajo, da se razprava o tem predmetu konča najkasneje v treh tednih. — Kakor doznava presbiter, zahtevajo opozicionalne stranke, da se začasno narodno predstavništvo razen z dvanajstimi bavi z drugimi vprašanji. Opozicija zahteva tudi, da pride v parlamentu na razgovor dosedanje delovanje vlade in da se Davidovičeva vlada eventualno zanove na odgovor. Naravno je, da vlada ni mogla pristati na vse te pogoje, ki bi zavlačevali delovanje narodnega predstavništva in bi odgodili volitve. — Pogaianja so se torej izjalovila. Zadnje besedo ima sedaj prestolonaslednik regent Aleksander.

== Brez Rusije ni rešitve. Ugledno francosko društvo »La Liance universitaire française« v Pragi je prišlo živahno propagando za Rusijo. Društvo stoji na stališču, da je treba z vsemi sredstvi pomagati, da se Rusija čim najprej osvobodí boljševiškega jarma ter se organizira v močno,

moderno, na demokratičnih principih slonečo državo. In s to državo naj Francija takoj sklene najintimnejšo prijateljsko zvezo, češ da za Francijo z ozirom na grozečo nemško nevarnost ni rešitve, ako ne bo imela močnejše zaslombe v prelojeni, močnejši Rusiji. Imenovano društvo je izdalo v svojo progandne letake in lepake z naslovom »Sans la Russie pas de salut« (Brez Rusije ni rešitve). Letake širijo v tisoč in tisoč izvodih po Parizu in po vsej Franciji. Na teh lepkih so navedeni izreki najodličnejših predstavitev francoskega javnega življenja z ozirom na Rusijo in na francosko - rusko zvezo. Profesor socialne filozofije Jeanne Igoulet pravi: »Brez Rusije ni rešitve za Francijo: Francoska postane britanska kolonija. Brez Francije ni rešitve za Rusijo: Rusija postane nemška kolonija. Kaj predstavlja Francija in Rusija združeni? Vse. Kaj predstavlja Francija in Rusija razdruženi? Ničesar.« Vojaški kritik general Cherif je mnenja: »Nova Rusija bo najmočnejši narod v Evropi. Tisti, ki bo v zvezi z Rusijo, bo gospodoval v Evropi.« Poslanik Flaudin povdarja: Sem med tistimi, ki so trdno prepričani, da je naš zveza z Rusijo rešila popolnega propada začetkom vojne. Član francoskega instituta Welschinger zastopa to mnenje: »Ako se hočemo z uphom boriti proti fatalni nemški revanši, ako hočemo preprečiti vsako možnost, da se Nemčija nekega dne združi z Rusijo in formira z njó proti nam ogromen blok 225 milijonov ljudi, potem moramo z vsemi silami delovati na to, da vstane v vsej svoji veličini znova rusko - francoska alijansa.«

== Nova bratomorna vojna ali bratska zveza? Pod tem naslovom priobčuje irkutski »Naš list«, glasilo dobrovoljcev I. jugoslovenskega polka, članek o makedonskem vprašanju. V tem članku piše med drugim: »Makedonsko vprašanje je rešeno: »Bolgarski« del Makedonije do Strumice je pripadel državi SHS. Ali je to pravilna poteza evropske diplomacije ali ne? Ali bo ta dogodek izzval novo bratomorno vojno ali bratsko zvezo? Kako bi bilo treba urediti medsebojne odnose na Balkanu, da se izognemo novim konfliktom »Balkanskym pomorčum«. Blavi? O teh odnosih na Balkanu izšel je nedavno v »Češko - slovenskem dnevniku« br. 258, 259 in 260 članek iz pod peresa brata Čeha pod naslo-

vom »Balkanskym pomorčum«. Razgonaklonjenost pisca tega članka napram Jugoslovenom nas veseli, vendar se v maršalstvu očira ne moremo s njim strinjati. V tem članku razpravlja avtor o »srbski« in »bolgarski« Makedoniji, kakor je bilo doslej običajno razpravljati o tem vprašanju. Mnenja smo, da je postalo makedonsko vprašanje zapleteno edino zaradi tega, ker je postalo vprašanje »srbsko« in »bolgarsko«. Ako bomo i nadalje reševali makedonsko vprašanje s stališča »srbskega« ali »bolgarskega«, ne bomo rešili tega vprašanja, marveč bomo pripravili samo novo bratomorno vojno. Z narodnega in političnega stališča se da makedonsko vprašanje edino povoljno rešiti z gledališča jugoslovenske ideje. Samo s pomočjo te ideje moremo rešiti makedonsko vprašanje, ne da bi se s tem dotaknili nacionalnih čustev srbskih ali bolgarskih.«

== »Naš list« v Irkutsku. Prejeli smo 19. in 20. številko »Našega lista«, glasilo prostovoljcev I. jugoslovenskega polka v Sibiriji z dnem 20. novembra in 1. decembra 1919. »Naš list« se na uvodnem mestu spominja obletnice našega državnega in narodnega ujedinjenja in pošilja ob tej priliki domovini tale pozdrav: »Ob obletnici svečane proslave državnega ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev pošiljamo svoji svobodni domovini in ujedinjenemu narodu iskren sinovski pozdrav. Mi se zaklinjamo pred velikimi voditelji našega troimenskega naroda in jih zagotavljamo, da bomo do konca čuvali na višini naše narodno ime in čast kot zavdni državljani naše kraljevine.«

== Zločini nemških poveljnikov in generalov. Znano je, da zahteva Antanta, da izroči Nemčija zavezniškim sodiščem 890 oseb, ki so se med vojno pregrešile proti mednarodnemu pravu. Med temi zločinci se nahaja tudi bivši cesar Viljem II. in dolga vrsta njegovih generalov in oficirjev. Zanimivo je, kakšnih zločinov se obtožujejo razni nemški generali in oficirji. Generala Moltkeja zahtevalo Francozi zategadelj, ker je dal v Longjumeu ustreliti 160 civilistov. Istočasno je dal zažgati vso selišče. V ognju je zgorelo veliko število ranjencev in dece. Princ Württemberski je v Trauortu dal požgati vse hiše in postrežiti večino prebivalstva. General Bülow je takisto zažgal neko vas in dal fizilirati 100 oseb. Bivši prestolonaslednik Friderik Viljem je izdal 23. avgusta 1914 ukaz, da se naj vpepelijo vsa mesta in vasi, kjer se bodo izselili francoski vojaki. Princ Eitel Friderik Hohenzollernski je obtožen, da je izropal in izplenil grad Avricourt. Njegov brat August je obdolžen, da je izropal in izplenil St. Quentin. General v. Klug je obtožen, da je zapalil St. Lis, ga izropal in dal umoriti več sto prebivalcev, med njimi tudi župana Odenta. Kapitana Kastnerja obdolžujejo, da je izvršil v Melenu v Belgiji dne 6. oktobra 1914 tale zločin: Ko je bila mati že mrtva, je poveljnik Kastner izdal, da se mora umoriti tudi neno dete, češ da ne more ostati samo na svetu. Ko so ustrelili mater, se je otroček še stiskal k njej in jo držal za roko. Ko je padla, so vrželi deteta z njo v jamo, mu zavezali oči ter zakopal mater z živim otrokom. Generalissimus Hindenburg in njegov štabni načelnik Ludendorff sta obdolžena, da sta proti mednarodnemu pravu dala deportirati civilno prebivalstvo, da sta izdajala ukaze za ropanje in plenjenje v okupiranih krajih, da sta incenirala požare, da sta na vse načine šikanirala prebivalstvo, da sta barbarsko postopala proti ženam in dekletom in da sta nasilno vitkala civilno prebivalstvo v takozvane delavske batalione, kjer se je z ljudmi postopalo slabše, kakor s sužnji, in končno, da sta sistematično onemogočevala vsi

novotno Francozi. Izmed vseh zavezniških držav zahteva Jugoslavija najmanjše število vojnih zločinov, in sicer maršala Machena in generala Gailwita, ki sta obdolžena raznih grozodejstev, predvsem pa navadne tatvine: maršala Hoenra, ki je obdolžen, da je sistematično organiziral v Srbiji rop in plenitve, in končno šefa voja-

ke policije Rendorja, ki je odgovoren za umor Milene Ljubisavljevičeve. Pri pomnimo, da se nanaša ta lista samo na Nemčijo. Od Avstrije zahteva naša država takisto izročitev večjega števila zločinov, med katerimi se nahaja, kakor je znano, tudi bivši minister zunanjih del grof Berthold.

Pismo iz Maribora.

9. februarja 1920.

Intrige naših klerikalnih mogotcev vkljub podlumi pisanju njihovih časopisov ne bodo imele nobenega uspeha. Način klerikalne politične borbe spominja živo na predvojne čase, ko so naši klerikalci z dr. Susteršičem na čelu hoteli biti absolutni gospodarji v vsakem oziru. Ker nimajo več politične oblasti v svojih rokah, skušajo na nepošten način premetiti javnost, da bi jim lahkoverno ljudstvo šlo na limanice in jim pomagalo pri volitvah iz blata, v katero so se pogrezili, odkar so odprto nastopili v opozicijskem bloku proti konsolidaciji državne misli.

Eden najpoddeljših klerikalnih listov je tukajšnja »Straža«, katere uredniki polnijo njene predale neprestano z lažmi najostudnejše vrste. Umazana afera klerikalnega agitatorja Zehota je podžgala resnicoljubne gospode v Cirilovi tiskarni z novim ozniem krščanske morale. Da bi oprali pred svetom zločin podkupovanja javnih uradnikov, očita jo merodajnim činiteljem grehe, katerih se mora sramovati vsak zaveden Slovenec. Najinfamnejše pri tem pa je dejstvo, da očita klerikalna gospoda poštem in vseskozi narodnim mozem grehe, ki jih je zakrivila njena stranka pod avstrijskim režimom na tisoče in tisoče. Naša javnost je vendar že dobro poučena o klerikalnem denuncijantstvu v prvem vojnem času in tudi še v poznejši dobi. Koliko nedolžnih žrtve imajo klerikalci na vesti, tega menda niti sami ne vedo, ker tako pridno vztrajajo na svojih avstrijsko-rimskih načelih.

Klerikalne grožnje o obelodanjenju raznih »ovadb« — tako imenujejo žur-

nalisti v talarju prijavo zločinov državnemu pravdniku — nad katerimi obo strmelja vsa juridična izsolana javnost, so pač plod drevesa katoliške morale, ki rodi vedno kak monstrum, nad katerim se raduje civilizirani svet. Ovadbje očita ljudje, katerim je denuncijantstvo edino sredstvo v dosegu cilja, ko čutijo, da se majo politična tla pod njihovimi nogami! Toda gospodje naj se nikar ne prenačijo in naj raje razmišljajo o svojih brezštevnih anonimnih denunciacijah na deželno vlado v Ljubljani in na dvorni maršalat v Beogradu. Vse njihove denunciacije, od katerih je bila ena izjemoma podpisana od tragičnega junaka umazane afe, so bile seveda brez vsake podlage, kar so tozadevne rezultata. Pa tudi naši socialni demokrati bi vedeli povedati marsikaj o klerikalnem denuncijantstvu in ti ljudje se upajo govoriti o ovadbah, če se naznani oblasti zločin po vzorcu urednika resnicoljubne »Straže« in njenega resnicoljubnega očeta »Slovenskega Gospodarija«.

Na ta način bi radi osameli gospodje nekaj tako močnega dr. Susteršičeve stranke prevarili javnost v svoj korist. Laž in zaviljanje, denuncijantstvo in obrekovanje — to je vse, kar jim je ostalo od nekdanjega gospodstva pod žezlom habsburškega apostolskega veličanstva. Stara metoda — novi greh. Zločinstva, ki jih je zakrivila klerikalna stranka nad posamezniki in na celem našem narodu, se bodo brjdo maščevala na njenih voditeljih, ki jih je naše ljudstvo že davno obdijlo kot narodu in državi nevarne elemente.

Notus.

Telefonska in brzojavna poročila.

VTIS NITTIJEVEGA GOVORA V LONDONU.

Trst, 11. februarja. »Il Piccolo« poroča iz Londona dne 10. februarja, da je napravil Nittijevo govor v Londonu najboljši vtis. »Westminster Gazette« ga označa kot pogumen in razsvetljen ter upa, da ga Italija sprejme z zadovoljstvom, kakor ga je sprejela z zadovoljstvom tudi Anglija. List pravi, da bodo brezdvomno vsi zavezniški odobraval Nittijevo postopanje, ako bo šlo res za tem, kakor je Nitti izjavil, da se doseže prisrčen sporazum Italije z Jugoslovenom, kajti zavezniški želijo, da se vzpostavi sporazum v vseh deželah. Ako izvedeta oba naroda, potem ko bi se dosegel sporazum, istega tudi v resnici, bi to prinašalo obilo sadov. Mnogokrat velja način uveljavljanja sporazuma več nego njegove določitve same.

BALFOUR O POLOŽAJU.

LDU. London, 13. februarja. (D. kor. urad. — Reuter.) Angleška poslanska zbornica je davi razpravljala o izpreminjavalnem predlogu glede posledic mirovne pogodbe, ki so ga stavili zastopniki liberalne in delavske stranke. Odgovarjaloč na nekatere medkliske je izjavil Balfour, da nihče ne more prerokovati, koliko bo mogla plačati Nemčija, ki ponuja izplačilo vse celokupne vsote v roku štirih mesecev. Britanska lista nemških vojnih krivcev je delal nadalje, ne obsega samo izvršilnih organov, ampak predvsem osebe, ki so iz lastnega počenjale grozovitosti. Za skrajšanje liste ni mogoče navesti

nobenega razloga. Mož, ki je stal na čelu nemške vladavine, je očitno kriv. Govornik se je dotaknil nadalje žalostnega položaja Avstrije ter izjavil, da Velika Britanija ne gleda brez sočutja trpljenja te dežele. Za olajšanje avstrijske bede je Anglija že izdala 12 milijonov funtov šterlingov in bo porabila v isti namen še 10 milijonov, ako se bodo tudi druge države udeleževale te akcije. Potruditi se moramo, je dejal govornik, da priskočimo na pomoč tako našim bivšim sovražnikom, kakor našim zaveznikom, ako trpe pomanjkanje. Glede Rusije je izjavil Balfour, da ni bila nikoli želja angleške vlade, vmešavati se v notranje zadeve Rusije, Anglija je nastopila samo proti boljševiški vladi, ki je neugodno vplivala na zunanjo politiko Rusije. Angleška vlada nikakor ne namerava nahujskati Poljsko k pustolovski politiki. H koncu je dejal govornik, da smatra za izključeno, da bi mogla Evropa tako kmalu naiti zdravilo proti svoji sedanji gospodarski krizi, tudi, ako bi si pomagali vzajemno vsi narodi sveta. Angleška vlada si bo prizadevala dobrodelno politiko; treba je samo, da se najde način, kako bi se odpravilo gospodarsko mrtvilo. — Izpreminjavalni predlog liberalcev in delavskih zastopnikov je bil odklonjen z 250 proti 60 glasovom.

DNEVNI RED KONFERENCE V LONDONU.

LDU. Pariz, 13. februarja. (Dun. kor. urad.) Kakor poroča »Chicago Tribune«, so na dnevnem redu londonske konference ministrskih predstavnikov nastopne točke: 1. Odgovor nizozemski notí glede bivšega cesarja Viljema; 2. smernice glede izročitve vojnih krivcev in odgovor na nemški notí od 20. in 25. januarja, ki izjavljata, da nemška vlada ne more izpolniti člena 228 mirovne pogodbe; 3. vprašanje premirja za sovjetsko Rusijo z ozirom na izjavo boljševikov, da bi ne dovolili trgovati z ruskimi kmetijskimi zadrugami, ako bi se vojno stanje nadaljevalo; 4. proučenje pogajanj med Poljsko in sovjetsko Rusijo; 5. turška mirovna pogodba in posvetovanje glede zahtev velesil, da pride do načelnega soglasja; 6. dobava aneleškega premoga za Francosko, francosko posojilo v Angliji, kakor tudi zadeve, nanašajoče se na izpremembo meničnega kurza.

MADŽARSKI UGOVORI.

LDU. Pariz, 13. februarja. (Dun. kor. urad.) Avenca Havas poroča: Madžarska delegacija je izročila v četrti popoldne tajništvo mirovne konference dolgo noto, ki obsega

Drobtine iz Pariza.

Slovinci v Parizu nam poročajo le politične vesti; o kulturnih in socialnih pojavih molče vsi. In vendar bi si želeli tudi teh. Nova, važna ali vsaj posebno zanimiva leposlovna, znanstvena, operna in druga umetniška dela, kaj igrajo pariška glavna gledališča, kaj razstavljajo francoski slikarji in kiparji, vse to in še marsikaj bi radi zvedeli iz Pariza.

Češki pisatelj R. Weininger poroča v brnških »Lidovih Novinah« redno o najvažnejših kulturnih pojavih pariških. Ali ni Slovenca, ki bi se lotil iste naloge?

Weininger poroča, da se je na Francoskem zlasti razvila memoarna literatura. Marcel Proust je napisal svoje spomine v bicarilni in ploveresni romanski obliki z naslovom »Iskanje izgubljenega časa«; dobil je zanje nagrado Akademije bratov Goncourtov; Anatol France je napisal sugestivno pesniški memoarni ciklus »Gosp. Bergerate«; Zierre Loti pa »Otroški roman« in »Zrodnja mladosti«, dve knjigi spominov iz mladi-

dosti, ki spadata med najkrajšja francoska leposlovna dela poslednje dobe. Pavel Bourget je izdal tendenci roman »Laurence Alban«, T. Serstevens, Flamec, je izdal roman »Sedmero med ljudmi«, ki je zbudil senzacijo zaradi svojega naturalizma, ki torej med Francozi še prav krepko živi, dasi so ga pokopavali že pred 20. leti itd. Skratka, Francoski leposlovje zopet bujno cvete in zori.

Berlinski Reinhardt je s svojimi klasičnimi, amfiteatralnim gledališčem v cirkusu našel v Parizu tovariša v ravnateljju Oémiere, ki takisto uporablja ogromen cirkus za predstave Shakespeareovih, Mollerovih, Balzacovih in starih klasičnih grških tragedij. A. Oémiere je Reinhardt še nadkrilil: Podaljšal je oder daleč v parter, tako da se vrši igra sredi občinstva, za komparze (zboze, štatište) aranžiral športne klube, poljske atlete in atletke, vnregel za svoj namen najlepša ženska in moška telesa, ki se razkazujejo, seveda kolikor mogoče klasično golo. In tako igra »Kralja Oedipasa«, ki mu ga je prireditel dramatik Bouhélier. Weininger trdi, da sta doseglja Oémiere in njegov dra-

matik senzacionalen uspeh. Gledališče »Cirque d' Hiver« je vedno natlačeno, le — Sofoklej se obrača v grobu ... — Oermanska godba, opera in simfonija, je danes v Parizu na vseh programih. Protesti proti Wagnerju so danes že nemogoči. Wagnerjeve opere, a Beethovne, Mozarta, Schumann, Mendelssohn, Weber, R. Strauss, Wolff, Brahms I. dr. na koncertih v Parizu so danes stalno na repertoarju.

Tudi Čehi so poskušali zanesti svojo glasbo v Pariz; poslali so tja svoje najboljšje pevke in pevce, svoje najboljšje kapelnike, svoj najimprimitnejši orkester I. dr., imeli so ogromne stroške, a vse zaman: češka glasba je jedva bela vrana v Parizu. — Pomladanske razstave se pripravljajo udeležiti češki vpadablajši umetniki s svojimi najboljšimi umetvori; povabili so Čeha francoski tvariši. — Francoska drama je zelo plodovita. Novitet je nešteto. Maurice Donnay, član Akademije, je napisal komečije »Oonja za mozem«, ki predstavlja obupnost človeka v letih 1914—1918, ter ni bilo — kandidatov za žanrov ... Tudi »com-

niki« znajo biti torej zelo aktualni. Gledališča imajo pač že prehude tekmece v kinih, kabarejih, varietejih, šantanih in cirkuzih, ki delujejo z najboljšimi grobnimi efekti le na oči in nerve, medtem ko vpliva gledališče le na srce in razum. Zato so začela tudi gledališča delovati, manevrirati in operirati — da govorimo vojaško — z »debelimi Bertami«, ki prebijajo tudi najdebelejši srčni oklop ter pretresejo najbolj mrtve nerge. To je boj za obstojnost in njegovo denarnico. K sreči so še gledališča, ki vztrajajo na tem, da je njih smoter poezija in lepota, umetnost od znotraj prihajajoča in k srcu govoreča, ne površna k površnežem.

Tako je bilo moskovsko umetniško gledališče. Kaj počne? Marsikdo naših rojakov — volakov ga je kot ruski vjetnik gledal in užival ... Zakaj nam nihče ničesar ne poroča o nem. njegovih cliffih, sredstvih, uspehih? — Pravilo, da so tudi na ljubljanskem Narodnem gledališču nekateri gospodje, ki bi lahko kaj več povedali. No, tudi ti molče, kakor oni v Parizu ...

T. U.) izločila na Zavreb 250 do 275; na Pravo 310 do 320; Stičeno ali bankoval 180 do 200.

od 5-kg naprej poštnino prosto.

Brzojavlj: Eskompta.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefon št. 461.

LJUBLJANA, SELEBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Obl. konces. Informačni zavod

Drago Beseljak

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5

obavljajo vse kreditne in privatne informacije v tu in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne

Enodružinska hiša,

vila ali majhno industrijsko podjetje z vodno silo ob juž. žel. se knji.

Ponudbe na Anončni zavod D. Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 1137

Pojé France

čevljar

Milka Rakarjeva

poročena

Ljubljana, dne 14. februarja 1920.

Dr. Joško Lebar

višji poštni komisar

Aida Lebar roj. Slamič

poročena.

V Ljubljani, dne 9. februarja 1920.

Natječaj

za izradbu projekta za gradnjo jednog svratišta i kupališta u Zagrebu.

Dioničarsko društvo za izgradnjo svratišta i kupališta u Zagrebu, Ilica br. 5 raspisuje natječaj za izradbu projekta za gradnjo hotela i kupališta u Zagrebu, koji se imade podići na mjestu, koje leži u Ilici, Gundulićevoj ulici i Samostanskaj ulici time, da zainteresirani mogu odnosne natječajne uvjete podići u Prvoj hrvatskoj štedionici u Zagrebu.

Raspisane nagrade jesu slijedeće:

- 1 prva nagrada K 30.000.—
- 1 druga nagrada „ 20.000.—
- 1 treća nagrada „ 10.000.—

Dioničarsko društvo za izgradnjo svratišta i kupališta u Zagrebu.

Oglas odprave „JADRAN“, Maribor.

Mariborska električno-inštalacijska tvornička družba z omeđ. zavezo

„Melistroja“

Maribor, Gosposka ulica 8.

Inženerski biro: projektiranje, nasveti, ocenitev za vse vrste sestav strojev električne, plinske in vodovodne stroke.

Gradbeni oddelek: izdelovanje popolnih električnih naprav. Centrale, tok na daljavo, krajske mreže, instalacija za razsvetljavo, gonilni stroji, električne železnice. Izgotavljanje popolnih tvorničkih naprav: posebno za obdelovanje lesa, mine, papir, kovinske in usnjate izdelke in za olje. Delavnica za vse rokodelske stroke.

Instalacija za plin in vodovode.

Zastopstvo akcijske družbe z o. z. Brown-Boveri.

drvarska trgovina u Beogradu

pored same željezničke pruge i dunavske obale primila bi veliku i maloprodajnu sakovskog građevinskog materijala u komisiji ili u kompaniju, garanciju vrlo dobre. — Reflektant neka se izvole obratiti za bliže izveštaja u administraciji „Slovenskog Na odu.“ 946

Dve veliki hiši

v Celovcu, oba oči iz enega odnosno dveh nadstropij; v eni teh se nahaja restavracija s celo gostilno tako oprav. in po odo, s kegljiščem, senčnatim vr. tom in vrhom za zelenjad, velikimi kletmi in hlevi z električno razsvetljavo pripravno tudi za jako trgovino ali črt. — se zamenjati v Jugoslaviji najraje v Ljubljani Celju ali Mariboru event. tudi z večjim preistvom na deželi v tem okolišju. Ponudbe na upravništvu Slov. Naroda pod št. 6 „Dve hiši 1061.“

Slavnemu občinstvu se vlijudno priporoča

krojaška delavnica

Krekov trg št. 10, hiša Impex

Točna posrežba!

Solidne cene!

Milan V. Kovačević, trgovac u Stocu u Hercegovini, ima na prodaju circa 100 hektolitara glasovitoga

stolačkoga crnoga vina.

Kome vina treba, neka se obrati na spomenutoga.

1129

Ribje olje

pristno norveško je sveže došlo.

Drogerija „SANITAS“ Celje.**ELEKTROMATERIJAL**

žarnice, žarne lampe, karbidne lampe, kabl žičaka

engros i eksport.

WALTER, kuća za rasvetu, WIEN VI., Gumpendorferstr. 88 B.

Brzojavni naslov: ELEKTROWALTER WIEN.

529

Licitacija.

Pri tvrdki R. Ranzinger, specijalca u Ljubljani, se vrši v ponedjeljak, dne 16. t. m. licitacija dveh klavirjev in jako dobro ohranjenega pohištva za dve sobi. — Kupci se vabijo. V Ljubljani, dne 13. februarja 1920.

Pohištvo

Spalne, jedine, in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podloški, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapciranega pohištva v svakem slogu od proste do najfinije izvršitve po jako niskim cenah

pri tvrdki za pohištvo KAREL PREIS, Maribor, Stolni trg 6.

Svobodan ogled! 1118 Centni zastoj!

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenuju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Fiescha originalno Skaboformovo mazilo.

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico

Richard Sušnik

„pri Zlatom jolenu“ IV. Marijin trg.

Bencinove motore

s krožno žago ali s sekalnico za les, prevozne, odda najceneje

Technisches Büro und Maschinenlager Kört & Co., (Ingenieur Paul Kört), Wien IV., Schönburgstrasse 14.

Proda se**vodna turbina**

sistem Girard, s stoječo osjo, zobčastim kolezom in ročnim regulatorjem ter posebnim skoro nerabljivim pitulnim regulatorjem (sistem Rüsch & Ganahl) v svrhu izenačenja tur. K. turbine meri 1500 mm. Turbina je delana za vodni padec 2-3 m in vodno količino 140-220 m³. Potrošnja 60-70 PS. Teža turbine incl. regulator in okvir znaša 7500 kg. — Ogleda se lahko na lica mesta v najmanj KAREL POLAN, Kranj. 1068

Obratovodja ter opekarski mojster
se takoj sprejmeta v opekarni za zaresno opako v Laifersbergu pri Mariboru.**A. ARHAR in drug**
podjetje elektroteh. naprav in popravil

izvršuje elektrotehnične naprave kakor tudi izvršuje popravila in rekonstrukcije po najnižjih cenah. — Začasno Cesta v Mostni log št. 15, Trnovo, Ljubljana. 1032

Zaloga parketov.

Dobavljam na debelo in drobno. Prevzemam tudi pokladanje ter vse v to stroko spadajoča dela po kulantnih cenah. 1028

Jos. Puh, Ljubljana, Gradaška ul. 22.

Bez konkurencije! Bez konkurencije!
JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA
TELEF. BR. 6-38 GUSTAV SELIGMANN TELEF. BR. 6-38
Brzojavlj: „Lip“ Nikoličeva 3. ZAGREB Nikoličeva ul. 3.
Najcenejša dobava in bogato sortimente: raznih vrst papirja kakor: tiskovnega, pisalnega, konceptnega, dokumentnega, konceptnega belega itd. opisnih prtov, papirja za polica (stoleže) trgovskih in kant. omotov, map, kateh in ostalega v to stroko spadajočega blaga.**Kupujem kože vseh vrst**

divjačine po najvišjih dnevnih cenah ter jih sprejemam tudi v stroj. Obenem sprejemam vse vrste kožuho v čez polje v shrambo in v popravilo.

Wanek,

krznar, Sv. Petra cesta št. 10.

1029

Konkurs.

Opština grada Beograda, prema rešenju Opštinskog Odbora od 17. t. m. namerna je, da da koncesiju za vožnju po varoši sa automobilima i toga radi raspisuje ovaj konkurs, na koji poziva zainteresovane.

Saobraćaj se ima vršiti:

1. kolima zvani „Taksi“.
2. kolima zvani „Otobisi“ (omnibusi).
3. kolima zvani „Kamioni“ (teretni).

Saobraćaj se ima vršiti pod sledećim uslovima:

1. Da koncesionar da dovoljan broj „taksi“ u svima stanicama određenim za stajanje fikakara kao i na željezničkoj i parobrodskoj stanici. Koncesionar ima označiti okupan broj ovih kola za početak rada u 1920. godini kao i njihovo povećanje u idućim godinama. Sva ova kola moraju biti snabdevena sa ispravnim taksimetrom, uslovljava se vožnja danju i noću.
2. Saobraćaj Otobisima ima se otpočeti najdalje od 1. avgusta tek. godine u ovim pravcima:
  - a) Prstenastom linijom (Slavija, alicama: Beogradskom, V. dinskim, Dušanovom, knez Mihajlovim vencom Karadjordjevom i Nemanjinom do Slavije)
  - b) Klanica - Čukarica (do fabrike sećera)
  - c) Pozorište - Klanica
  - d) Pozorište - Novo groblje (Poincareva, Svetogorska, Račarska i Grobljanska)
  - e) Slavija - Voždova crkva: 1
  - f) Trkalište (kod tramvajske raskrsnice za groblje) — Smederevska trošarinska stanica:

Za saobraćaj pod a i b koncesionar mora imati najmanje po četiri otobisa a za ostale linije po dva u 1920. godini. U idućim godinama ovaj broj povećavati. Broj sedišta u ovim otobisima mora biti najmanje 16-20 sa podelom u dve klase. Koncesionar se ima pokoravati naredbama Opštine u pogledu takse za prevoz publike, kao i drugim u pogledu saobraćaja.

3. Saobraćaj sa kamionima (teretnim kolima) ostavlja se koncesionaru po volji, s tim da celokupan teret sa težinom kamiona ne prelazi težinu 2500 kg. Zabranjuje se saobraćaj u ulicama sa drvenom kaldrmom sem u slučaju prilaza u ove radi istovara. Koncesionari imaju označiti u svojim ponudama rok trajanja koncesije da mogu upražnjavati ovu radnju u Beogradu.

Od koncesionara se zahteva da u Beogradu podigne jednu modernu garažu sa dobrim mehaničarima i alatima radi opravke i privatnih automobila u Beogradu.

Koncesionar ne može upotrebiti ni jedna kola od napred navedenih bez predhodnog odobrenja Opštine Beogradske koja ima da ispita i odobri njihovu ispravnost, tako u pogledu motora tako i pogledu Tehničko-Saobraćajnih propisa. Ponude imaju se predati određenoj komisiji u Tehničkoj Upravi (Jugovičeva ul. Br. 1) na dan 20. marta u 10 časova pre podne.

U Tehničkoj upravi grada Beograda

20. Januara 1920 god. Br. 37.

Specialna rubrika.

Avstrijska trgovina in industrija.

Avstrijska ekspedicija.
M. Dukes Nachf. A. G.
Dunaj, (Wien) 1/1.

Trgovci, nakupovalci!

Kdor hoče ceno, dobro in iz zanesljivega vira nakupovati prvo vrstno blago, komur je na pošten, solidni, hitri in zanesljivi postrežbi, naj se s polnim zaupanjem obrne na mojo firmo.

Stalna velika zaloga vseh kemičnih predmetov n. pr.:

jedki natron, vžigalce, bakreni vitriol, vanilja, galun, žveplo, josthova kislina, parafin, goraki voski, ceresin, smola, gumijovina itd.,

Nikolaus Freystadtl
Wien I., Fleischmarkt 1.
Telefon 18.270.

Telegr. Adr. „Drindust. Wien“ 28614

Julius Baumgarten & Söhne.

Vereinigte Papierwarenfabriken
Kommanditgesellschaft, Wien VII.
Seidengasse 42.

Pisemske maso, pisemske karte, pisemske kovčke

„ATLAS-WERKE“

Wien VII. Neustiftgasse 66

dobavljajo

stroje za čevlje

vseh vrst in za mali in veliki obrat in vse potrebščine za izdelovanje obnval. 28640

TUBES-ET-PAPIER-
A-CIGARETTES-

USINES: WIEN-XVI
Konstantingasse 2-8

28569

Alpenländ. Drahtindustrie

Ferd. Jergitsch Söhne

Wien (Dunaj) Friedrichstrasse 62a,
(Graz), Klagenfurt (Celovec)

Zignate

pl. tenine
tkanice
vrvi
modroci.

Sita, železno pohištvo. Katalog SMS
gratis. 28641

X. Flottmann & Wien XX.

Grünzingerstrasse 73.

H. Flottmann & Comp.
Pressluft-Industrie A. G. Budapest VII.
Kerepesti Ut. 46.

Dobavitelji za: kompletne naprave s stianjenim zrakom za rudnike, kamenolome, tvornice, ladje, Kometosorji, Črpalke vakuum, Parni stroji, Čevli velika zaloga, Črpalke kratkodobni dobavni termini, Armature, Ugodne cene! 28298

Dvigala

F. Wertheim & Comp., A. G.

Wien IV., Louiscngasse 6, Budapest VI.,
Lehelutca 12.

Osebn, tovarna in dvigala za jedila n akte vseh obratnih vrst. Dvigala za prevatnje oseb (Patentstraußzüge) po preizkušenem sistemu. Žerjavi (graniki) vseh vrst 28642

Elektromotori in dynami

vseh velikosti in napetosti.

J. Fränkel,

Wien I., Rathausstr. 1.

Stenska kljuka JAB

naiboljše in najlepše nadomestilo za žitke. Zahtevajte ponudbe tud za drugo hišno in kuhinjsko orodje. J. Altkorn & Bruder Wien VII.

Neubaugasse Nr. 31.

Prodaja se samo predprodajcem. Prav izpolniti predmet

Elektromotorje

dinamo, napeljevalni in elektro tehn. instalacijski material dobavljajo z zalogo

Philipp Hamber G. m. b. H.

Wien VII. Neubaugasse Nr. 38. Brzjavni naslov - Aggregator Wien, Telefon št. 31 - 2 23. 2875

Ventilatorji, exhaustori,

kompletne naprave za vse namene industrije, kovaška ognjišča, pločevinaste cevovode dobavljajo ceno

Cyklon Gesellschaft m. b. H.
Marienberg u. Weiss Wien IX.
Boltzmannngasse 22.

Specijalna ponudba.

Takoj dobavne blago: orodje, betonsko železo, ploško želez pločevina, jeklo, železni, vijaki itd. Hi in kuhinjsko orodje, stroji za meso, izo lerne steklenice, porcelanina, kovinski blago, usnjata galanterija in igrače, lesovine, pocinkane vedrice za vodo, s. d. stiskalnice, emajlna posoda, steklene šipe

Josef Sobecki Isowerke
Wien VI. Mariahilferstrasse 105. 2. St. eg. Telefon 180/6 Tel. Adr. Isowerke.

Tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3

Podružnica v Mariboru
Gospodarska ulica šte. 38. 1-4

Barva vsakovrstno .. blago.

Kemično čisti obleke.

Pere domače perilo (posilje ponje na dom)

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srjce.

Domaća tvornica rublja d. d.

Zagreb, Jelačićev trg br. 2 I. kat

nudja trgovcima samo na veliko

Muško rublje

kao razne vrste košulja, gaća, noćnih košulja, orukvica (mekanih manšeta, i mekih ogrlica

Naručbe pouzecem obavljaju se kretom pošte.

Robni odlo
preporuča svoje bogato skladište vsakovrsne

Manufakturne robe
kao engleskih tkanina, potstava svila, sifona, kretona, zefira, pamučnih i končanih tkanina i. t. d.

G. F. Jurásek

vglasevalec klavir-jov in trgovac s glasbili

v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.

Prva jugoslovanska specialna tvrdka za vglasevanje in popravljanje glasbil.

IVAN JAX in sin

Dunajska cesta šte. 15, Ljubljana.

Šiva'ni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena leta 1867.

Vozenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa

Dürkopp, Styria, Waffenrad

Jšče se za gradnjo vodne sile sposoben in samostojen

nadziratelj (naddelovodja)

za več let. Samo izvrstni strokovnjaki, ki so že izvedli slične gradnje, naj pošljejo ponudbe

Tvornici željezne robe v Kamniku.

Radenski-

ZDRAVILNI VRELEC

naiboljši vseh poznatih naddelovodcev. Kot zdravilna voda od zdravniških avtoritet radi svojega jako razstvarajočega in kiselno zatirajočega učinka posebno priporočena proti mehurnim, ledvičnim, žolčnim, boleznim, protinu in nahodu. Najboljše zdravilno sredstvo proti psaku in kamenčku.

GIZELA VRELEC

prvo vrstna namizna voda s posebno bogato vsebino ogljikove kisline. Najprikladnejše za mešanje s starim belim kakor tudi rdečim vinom in sadnim sokom

ZDRAVILNIŠČE, SLATINA RADENCI, SLOVENIJA.

JURJEV in KRALJEV VRELEC

zdravilna in namizna voda, posebno priljubljena za mešanje s kiselkastim vinom, saddevcem in sadnim sokom. 917

Jurija grofa Thurnhage

Jeklarna na Ravnah.

ustanovljena 1774. leta.

Guštanj, Bavnje Koroško (Jugoslavija). Poštna postaja Guštanj, železniška postaja Prevalje. Brzjavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Proizvajajo: Asfaltno in betonsko teko v zabolih, s sidrom kot varstveno znamko. Legirana in nelegirana topilna teko za vsakovrstno orodje največje trajnosti. Jekla na orodje, dragevrstna, za ključa, žlebe, matice, za diela in voze za obdelovanje železa; za svedre za ruho, premoz in kamen; za vile, rezila, vrtna diela i. t. d. Legirana in nelegirana masirana teko za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obroča; za kose, srpe, sekire, motike, lopate i. t. d.

Legirane: Vozovne osi s pušami in nakonečniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surokovane do 6 m dolžine); v žlebih kovane dele za avtomobilne in vagon; krogle za cementne mline i. t. d.

Flaka dokolenice
X. SELJAK LJUBLJANA

!! Jugoslovansko inženirsko podjetje !!

inženirska pisarna in stavbno podjetje

Ljubljana, Sodna ulica št. 2 Maribor, Viktorhubova ulica št. 34

Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Oddelak I. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Oddelak II. Be on, železobetonska, železna konstrukcija.

Oddelak III. Železnice, ceste, predol, mostovi.

Oddelak IV. Industrijska in gospodarska poslopja.

Oddelak V. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

Violine, strune, citre, harmonike, kitare, tamburice, telovad, rogovi, se druge glasb. instrumenti in potrebščine v veliki kanski zalogi.

ALFONZ BREZNIK

glasbeni učitelj in edini zapri-seženi izvedenec dež. sodišča

LJUBLJANA

Kongresni trg št. 15.
(nasproti nunske cerkve.)

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 30.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezorni fond 15.000.000.- kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter, ekspozitura v Ptuj.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE